

Наш Лемко

Листок 10
журналу

РІК I.

Ч. 16

Львів, 15-го серпня 1934

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, Руська 18. Тель. 57-90.
NASZ ŁEMKO, LWÓW, RUSKA 18.

Які шкоди заподіяла повінь

Цьогорічна повінь за Сяном зруйнувала зовсім 50 тисяч господарств, отже понад 200 тисяч душ опинилося без засобів до життя. Уряд задумує приступити до великих публичних робіт на терені знищених околиць, передусім до регуляції Висли й інших рік, та до відбудови доріг, мостів і затоплених сіл. Роботу виконають ті, що потерпіли від повені, тим чином знайдуть заробіток. Голова міністрів Козловський сказав, що знищені люди дістануть поміч від уряду і з того, що жертвують люди. **На терені повені припинені всякі егзекуції і люди будуть звільнені від податків, а також відложиться ім усікі довги. Протакі полекші можуть старатися всі, що потерпіли від дощу, граду чи інших нещаст.** Багато таких є і по цім боку Сяну, тільки на щастя слоти не накоїли тут того, що на заході.

Вождь італійців Муссоліні переслав польському урядові 200 тисяч злотих; а бельгійська королева 10 тисяч франків для потерпівших від повені.

Найвижчий час

В Бориславі арештували багато жидів, що належали до розвязаної жидівської партії праці. Може вже тепер по наших селах стане лад і порядок, бо не буде кому затрювати людей комуністичною ідією. А це все жидівня робила, зводила село на бездоріжжя, сіяла між легковірними ворожнечу — брата на брата — каїнові сини посилали! Та робили на тім добрий гешефт — за большевицькі гроші. За цю юдину роботу діставали від червоних катів гроші, щоби всіми можливими способами нищити та замулювати здорове життя по наших українських селах. Таких треба гнати на сто вітрів з хати, бо це гірше зарази!

Так пімстили

Закавказькому начальникові більшевицької чрезвичайки Сирові поклали незнані справники їдовитого гада до ліжка, де він спав. Гад покусав Сирова, і він помер серед страшних мук. Однаке це за короткі муки, бо тамошнє населення терпить сторазів більші голодові нещасть — мимо цього, що Україна молоком та медом скорше процвітала.

Всюди їх шукають

В Єрусалимі повстало політична арабська група, що змагає до з'єднення всіх арабів в одній соборній державі і до боротьби з жидівством в Палестині.

Троїли „кропкою“

Поліція викрила великі склади трійливого етеру й інших одурманюючих напітків, які підваршавські купці призначили до затроювання селян. По довгих розшуках поліція переконалася, що головним продавцем усіх тих отруй був 29-літній П. Едельберг, житель Гостиміна. Арештовано Едельберга і найдено в нього 6 літрів етеру.

Етер перевозили жиди на села й тут продавали його за добре гроши селянам. Змішаний з горівкою етер має ту прикмету, що людей скоріше, як горівка опянює. Рівночасно пючі етер дуже скоро впадають у наліг пянства і т.зв. наркоманії, з котрого їх треба опісля лічити аж у відповідних шпиталях. Та отруя поширенна на нашій Лемківщині, де її звуть „кропкою“ і де також продають її людям жиди.

Ось бачите, скільки такі наводять зла на наші села, щоби лише свої кишені наповнювати! Таке треба також зробити із шпиритайчаними гандесами!

Голосіться на розпродажців »Нашого Лемка«!

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1'— зол.
ЗАКОРДОННОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Вбили дир. І. Бабія

В середу 25. липня в 7 год. ранком при вул. Петра Й. Павла у Львові якийсь молодий чоловік стрілив до директора української гімназії, Івана Бабія. Поцілений у голову дир. Бабій впав мертвий на хідник, а вбивник кинувся до втечі, відстрілюючись від погоні. Коли втікаючий побачив, що втеча не вдається, пострілив себе смертельно з револьвера в голову. При вбивнику, якого зараз відвезли до шпиталю, поліція найшла легітимацію на назвище Савчука з Радехова. В шпиталю вбивника оперовано.

Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego.

Sąd okręgowy Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: S.S.O. Ł. Malicki jako Przewodniczący, S.O. T. Będaszewski i S.S.O. Dr. J. Locker jako głosujący w sprawie konfiskaty Nr. 14 czasopisma pt. "Nasz Łemko" z daty, Lwów, dnia 15. lipca 1934 do Sygn. VI. I. Pr. 298/34. na posiedzeniu niejawnem w dniu 15/VII. 1934 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu okręgowego we Lwowie postanawia:

uznać za usprawiedliwoną dokonaną dnia 14. lipca 1934 przez Starostwo grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma pt. "Nasz Łemko" Nr. 14. z daty Lwów, dnia 15 lipca 1934 zawierającego: w artykule pt. "Łyst z Ameryki" w ustępie od słów "Ukrainian Rewolucji" do słów "derżawu-Ukrainu". 2) w artykule "Z życia Łemkowszczyzny" w ustępie od słów "Mabut pryczynu do słów "Światom dytyny" znamiona zbr. z art. 92 § 1 kk. ad 2) wyst. z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 pk. zakaz dalsze-go rozpowszechniania tego pisma drukowego.

Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przedzielane w §. 21. ust. druk. z 17/12. 1862. Dzpp. Nr. 6. ex 1863. tj. zasadzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych.

Uzasadnienie,

Ogłoszenie drukiem wymienionych wyżej artykułów ma na celu ad 1) szerzyć propagandę wyrwotową, zmierzającą do oderwania części ziem od związku państwowego z Rzecząpospolitą, ad 2) komentować fałszywie przyczyny rewizji w zamiarze zaniepokojenia ogółu.

Według §§ 487, 489, 493 pk. oraz §§ 36 i 87 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione.

Przewodniczący: Malicki wr. Protulant: Turkiewicz Za zgodność podpis nechitki st. sekretarz.

За два тижні

За останні два тижні мали ми доволі інтересні події. Чуть-чуть мав повторитися 1914 рік. Порохом заносило. І знова з Австрією; в Відні револьта, в Стирії та Каринтії повстання. Вбитих 78 жовнірів і 185 ранених, повстанці мали 200 убитих. Австрійський канцлер Дольфус вже похоронений. Його вбили заговорники, колишній фельдфебель Оттон Плянетта стрілив до Дольфуса два рази. Його повісили у Відні, як також згинув на шибениці його спільник Гольцевегер. Оба повішенні перед смертю кричали: „Гайль Гітлер!“ В між часів італійська армія стояла готова до маршу на італійсько-австрійських кордонах. Цілий світ ждав тривожно на дальші події, однаке вже по бурі. Канцлером Австрії став д-р Шушніг, прихильник віднови Габсбургів в Австрії.

В Німеччині помер фальдмаршалок Павло фон Гіденбург. Гітлер став президентом Німеччини.

Большевія залишається до своїх сусідів, бо боїться на Д. Сході японців, які жадають, щоби означене точно область між нею і С. С. С. Р., де не було би ніякого війська. Большевики, яких ідея потопає, тішаться і таким „мировим“ здобутком...

У наших сусідів радять, як помогти жертвам повені, припинено екзекуції за довги в місцевостях залитих водою. Признано, що на терені повені люди будуть звільнені від податків, а також відложиться їм усякі довги. На це звертаємо вам браття лемки пильну увагу, щоби ви про це знали! Про такі полекші можуть старатися всі, що потерпіли від дощу, граду чи інших нещасть. Понад 250 тисяч душ опинилося без сасобів до життя.

Тому не тільки чужі, але також наш Митрополит Кир Андрей Шептицький видав окрему відозву до українських вірних, де визиває до помочи всіх українців, бо „християнська любов ближнього, оказана братам в хвилі біди, стане, дастъ Бог, початком побіди Христової гадки над поганством у обох народів“.

Зокрема співробітники Редакції і Адміністрації часописів „Українська преса“—де й „Наш Лемко“ належить, пожертвували вже на допомогу лемкам 241 зл. в готівці. Дальші пожертви в грошиах і натураліях (хто, що може) наспівують. Добре буде, як усі українські часописи без виїмку—присвятити більше місця цій наглій та конечній потребі, бо лемки голодують — а зима за плечима!

Боріться дружно — ставайте кооперацією до піднебесного українського добробуту.

Нове лихо

„Сільський Господар“ з 1. серпня пише:

Ще не так давно писали ми на цьому місці про незвичайну довготривалу посуху, що знищила багато дорібку нашого господаря. Сьогодня навістило нас друге нещастя—зливи і повені по цілім краю, що дoreшти руйнують наше добро.

Природа дає нам добру школу. Щоб виступити проти неї і успішно боротися, треба було б літами систематично приготовляти цілий свій терен від небезпеки повені. Цю роботу можуть переводити лише організовані громадяни, а головно держава. Багато держав асигнує щороку мільйони на регулювання рік, потоків, обсаджує лісами горби, яруги. В місцях сильних вітрів, насаджує полоси дерев і творить живі загати проти вітру. В Німеччині, Голяндії дають собі раду з хвильами моря (приплив і відплів), де будують величезні насипи і не тільки не допускають морської води виливати на беріг, а щороку вихоплюють у моря нові терени. Значить, що людина як хоче і розуміє, то може дати собі раду зі стихією. У нас на боротьбу з повінею досі дивляться крізь пальці. Держава з бюджетів уділяє на цю ціль небагато. **Що до гірських потоків, то майже нічого не робиться. Полляв тиждень добрий дощ—і пливе з водою цілий наш много-річний дорібок, топляться хати, люди. Замулюються цілі пани управної землі.**—За тиждень нарід і держава тратять грубі мільйони. Другі тисячі мають дати як допомогу потерпівшим. Місяць після того покричать, подискутувати, накресляти пляни боротьби надалі, а як загляне сонце і пройде небезпека — знова забувають і так повторяється стара історія стільки разів, скільки лляє більший дощ.

Тими наболілими справами, які стало повторюватися мусить занятися на місцях філії і кружки „Сільського Господаря“.

Праця мусить іти в двох напрямках. Перше, це організація негайної допомоги тим, що потерпіли. **В пошкодованих районах треба зладити списки шкід, та усталити якої конечної допомоги потребують потерпівші, щоб обробити землю, та щоб прожити до нового збору.** Всі ці відомості треба передати філіям „С. Г.“, які предложить їх повітовій владі і подбати, щоби потребуючі помочі дійсно її одержали.

Що „Пролом“ проломив?

Як всім відомо ідейні одиниці, які не могли дальше глядіти, до чого доводять народні злочинці з під так званої „Руської Селянської Організації“ — виступили з неї та обстоюють загрожену національну єдність усіх відломів так зв. „руських“. Борються проти злочинної розтрати народного майна, накликають усіх чесних русинів-українців до братньої згоди.

„Пролом“ з дня 15. серпня ц. р. ч. 5 (8) пише, що: проломив і розторощив безжурний та легкодушний спокій злії а спокійної совісти закаменілих національних грішників, (які дальше ведуть продажню роботу — прим. Ред.);

проломив та знищив хню непохіну певність, що вони будуть вести це злочинне ремесло, без якої небудь перешкоди **в нескінченість** (при помочі „Русских Голосів“ та „Земель-Воль“ — прим. Ред.). **Обман на всі фронти дальше вже неможливий.** Примусив „мертві душі“ глянути твердій та жахливій дійсності в очі й числити ся з нею, бо — як каже „Пролом“ — староруську ідеологію мусимо примінити до сучасної дійсності...

Обережно з вогнем!

Читаємо дуже часто в різних часописах про часті пожежі—вогні, які нищать господарські хати, забудування, нераз цілі села. Причиною таких нещасть є дуже часто необережність, або нерозвага. В часі жнів йде ціла рідня до серпа в поле, лишає дуже часто ціле майно під опікою недоростка—малих дітей — бож продерлося сонічко із зачорних хмар — треба використати кожну хвилину при жнівах. А діти, як діти — давай забавимося в собідку! — або за газдиню. Нерозважно, також лишають „патички“ на запічку, або на миснику, а сірники треба все ховати перед дітворою. Часом знова лишить нерозумна господиня лен, коноплі на печі суши-тися, бо зле терти—мядлiti вогкі горстки; забуває, що на ватрі тліє вогонь. Також часто причиною нещасть є закопчені комини, де чіпається нагромаджена сажа, ще як крита хата соломою, біда, страх! А вогонь є найтяжчим ворогом господаря. Тому все треба обережно під опікою розумної челядини лишати хату та дрідну дітвороу, бо краще день—два припізнати збори, як попасті в безвихідне положення—немати даху над головою.

В Монтевідео (столиця Уругваю) живе найгрубша й найтяжча жінка світу, має ледви 29 літ і вже важить 207 кг.



Творім власні ремісничі кооперативи

Ніхто не заперечить, що кожний чоловік, багатий чи бідний, дбає, щоб кромі їди мав належний одяг та взуття. Яке би воно не було, коби тільки своє. Пеош за все стаємося добутий грейцар — деколи дуже тяжко, обернути на найконечніші річи, без яких обійтися не можемо.

Не можемо сказати, щоб ми були самовистарчальні; можливо, що давніше, як наші батьки не стидалися народньої ноші, вдягали все з домашнього полотна, сукна, накриття голов самі шили, плели капелюхи, взвалися в „кепці“ — були о много щасливіші, однака тепер це все попсувається, бо ми пішли за міськими фаталяшками та витеребенками. Безперечно, що кожна людина має право розпоряджати своїм майном, чи придбаним та хоче вигідніше вдягатися, поношатися, чи краще? — сумнівамосья, бо народня ноша найраште здобути!

Не будемо розслідувати цих болючок, однака ставимо собі за мету подати дороговказ, способи, які дадуть неодному варстату праці прожитку.

Знаємо, що село вдягається в лихих міських, лихварських крамиках, дуже часто купує „церківні“ гекани-камізолі, пумпи, рейтк. на страганярських столах, між „старизною“, не відомо, який біс носив, брукав, свої випари в такім гераку полишив, а несвідомі купують, незнаючи, що через це переноситься багато заразливих шкір них та інших недуг, з яких часами дуже тяжко вилікувати себе. Про здоровля людини зв. гигіеною, напишемо другим разом.

Нам треба творити свої власні варстати заробітку. Наше українське село в горах повинно само себе послужити. Наші брати на долах йдуть вперед, ми не сміємо поїздувати. Кожне село повинно вислати на науку ремесла одного бідного, але працьовитого, ощадного та здібного хлопця (де є такі школи, читайте І. Лемківську Читанку на стороні 32—33). Такий ремісник верне опісля до родинного села, буде вести варстат. Все можна уладити кооперативно-збирно — бо як приповідка каже — гуси вола звалить — або мурашки гору „пе-

ревернуть, дати йому удержання громадно, бо громада по нитці — бідному сорочку. Він буде вчити других, не буде тої тісноти на селі, бо нестає поля обділити всіх синів, чи вивінувати доночок, а Америка замкнена. Ми привикли все оглядатися на когось, а тепер, як натиснула з усіх сторін біда „турбота“, заломлюємо безрадно руки, зітхаємо безломічно, а себе лічити не хочемо. Ми мусимо нашу тверду долю пригнути до долу, тільки ми самі це зможемо зробити. Можемо є сотки здібної молоді, яка випрацьовується по різних наймах, або як самі сміємося — „бавиться в музиків“, боходить жидам дрова різати, місто братися до своєрідного промислу. Чи це буде шевство, чи кравецтво, чи столярка, колодійст о та інше, чудес доказемо, якщо з охотою запряжемо всі свої сили, здібності та засоби до спільногого варстата.

Бачимо, що доказує наша українська кооперація, як щезають болічки з наших українських сіл у горах Карпатах, так само доведемо спільним грошем до одного великого українського ремісничого підприємства на наших прадідівських землях.

Де є вже ремісник, повинен згуртувати всіх „полатайків“, підмайстрів, термінаторів — при одному варстаті заливати ремісничу кооперативу, як це зробили наші брати українці на долах.

В селі Різдвянах коло Струсова в Теребовельщині отворено таку шевську кооперативу робітню, при кооперативі для загального закупу й збути „Основа“. Робітню провадять українські фахові сили і місцеві ремісники. В робітні є переведений поділ праці. Одні крають шкіру, другі шиють, треті кілкують, особно роблять пуделка на обув, знов агенти кооперативи збирають замовлення в околиці; находять роботу українські ремісники. Гріш, який пропадав в чужих карманах, лишається в кооперативі, росте рідний промисл.

Тому й ми лемки повинні згуртуватися до такої кооперативної праці, щоб разом з другими братами створити наш рідний промисл, який дасть підставу до незалежності українського народу. — вич.

Отвертий лист

До вас, Хвальна Редакція
„Нашого Лемка“

Хочу написати пару слів і прошу помістити в газеті „Наш Лемко“. Ту в тім отвертім листі звертаюся до криницького „Лемка“, який напишає за дурно мішками того нерозумного гейби! лемка до нашого села Незнайової. Але в нас ніхто не хоче читати такі дурні телепки з твої газети, криницької. Ми лемки маємо свої газети й воліємо свої читати за гроши, як тамті за дурно. А по друге, мусілибисьмо на старі роки ходити до такої школи, як ви, редакторе криницького „Лемка“ щобисьмо знали вашу бесіду, бо ми такої бесіди не уживаемо, як ви в своїй пустій газеті йнич ей не розуміємо. Вихваляєте себе, жестеся постарали для наших дітей, букварів лемківським, то ник вас о то не просив, як стеси го постарали, так си на памятку поховайтесь, бо ми такого язика не розуміємо й калічитися не хочемо. Повідаєте, що любите лемків, бо вам за то платят! а тішитеся нами, як дід по-ломаною палицею. Але нас не зломните; ви певно в сальонах о лемках чули й там вам язики так покрутило. Як ся можете нами лемками тішити, коли ми вас знати не хочемо, бо маємо свої газети, такі, що кожле слово з них розуміємо й беремо собі до душі. А з ваших лем ляпи—бруди й глупота, бо хвалитеся, що маєте тисячі передплатників — то певно тілько, як і з Незнайової! З вашої криницької газети ажи жиди сміються, бо мають в що свої шмайгали завивати.

Нас єдни збаламутили православ'ям, ми ся й з того покус вилічиме, але доїтися довше не дамо. Бо я, хоч низьку покінчив школу, добре зрозумів, яких птахів ліпите для нас лемків і де берете дріжджі на заміс. А до ями, яку так старанні для лемків підготовляєте — іродові сини, то ми лемки, не вовки й до тої штудерної лапки не полізме. Досита вже вас маємо з вашим православ'ям, букварями зателепаними, а тепер скреготанням газетярським. Тому нам своїх газет криницьких не посытайте, бо они лем на голяки ся здають, як голимеся в неділю. А за totи гроши покупуйте собі плащи й охоронячи на голову, бо вам до решти ваши кляпки порозмакають й позамінюю-

єтесь в амброзків. Вкінці можетеся перешварчувати по нашій Лемківщині, то переконаєтесь, яки ви нерозумні бортаки. Листа закінчує та ще раз прошу Вп. Редакторів „Нашого Лемка“ його помістити, бо нам поти криничаки лем дітий псуєть, а большевяків годувати не хочемо в своїх хижах.

Знаю, що не відмовите нашій просьбі. Вп. Редактори „Нашого Лемка“, поздоровляю Вас дуже красно й сердечно

Ваш передп. **Незнаївський**
Примітка: надіслане друкуємо без змін.

I другі цікавляться

Ось що пише „Правда“ про нашу читанку:

Перша лемківська читанка. (Бібліотека „Нашого Лемка“ ч. 1). Львів, 1934. Накладом Івана Тиктора 8° стор. 64.

Злі люди хотуть збаламутити наших лемків. Користуючи з того, що Лемківщина це найдальше на захід висунений шмат нашої землі, що околиця там гориста й мало доступна, хотіли відчужити й відірвати ту здорову і прегарну галузь від нашого народного пня. Лемків намагаються відірвати і від нашої католицької віри і від нашої народності. Отся „Перша лемківська читанка“ має дати нашим лемкам початки свідомості того, хто вони. Вона писана в часті нашою книжною мовою, а в часті лемківським говором. Крім найпотрібніших відомостей про Лемківщину і лемків є в тій книжці чимало практичних вказівок, на прим., як будувати добру і здорову хату, чого не вільно коморникові фантувати. Крім того різні цікаві казки, співанки, приказки та сміховинки роблять ту книжку цікавою і приступною для кожного віку. Є також карта (мапа) околиць, де живуть лемки. Ціна книжечки 60 с. за примірник, для передплатників „Нашого Лемка“ — 30 сот. (Адреса „Наш Лемко“, Львів, вул. Руська 18).

В Німеччині виходить сьогодні 886 щоденників („Наш Лемко“ є двотижневиком), а перед гітлерівським переворотом виходило 2,703 щоденників. А ми українці маємо заледви два, хоч нараховують нас 60 мільйонів населення.

Пересічна глибина океанів виносить 3,680 м.; вода займає три четверті цілої поверхні земської кулі, а тільки одну четверту займає сухий простір. Найбільша морська глибина сягає 10,430 м. між островом Целебес та Японією.

Свіжа спекуляція

Як вже ми писали, що деякі воожаки московфільської ідеї, яким не повезло туманити своїми застаріліми та нікому вже непотрібними вигуками наших бідою та горйом прибитих братів лемків, обдумують свіже для себе джегело заробітку. Хочуть використати хвилю, як приголомшений син гір—лемко зруйнований посухою — а від так позбавлений всіх середників до прожиття — зломаний повінню, дасть себе заманити на обітуване царство в большевії. Ці гробокопателі-проводники московфілі розводять дальше агітацію, щоб лемки їхали до Росії; оповідають, що кожний дістане там подостатком рілі, господарське знаряддя, хату — а чомусь то забувають додати, що в Росії — комуна — безвірство — голод—голодова смерть! Чому паче тисячі большевицьких селян намагається втечі з цього царства, чому Дністер багрявіє кров'ю — якщо там так добре? Питаємо! чи може з роскоші?

Та ж вони знають, що сотки втікачів гине на границі від большевицьких куль, а мимо цього втікають дальше, що раз нові. Чи це не вистане, щоби пізнати, яка там загибіль та крайня нужда — повна тяжких мук, під обухом червоних катів!

Підшиваються навіть ці різні кріничанські та їм подібні заушники — на Україну — мовляв — де молоко й мід — вишлемо вас бідні лемчата!

А в дійсності ця Україна на Сибірі, де вічна зима. Доливає до цього оліви маскований „Лемко“ з Америки, який скрито, бо в замкнених конвертах продирається під лемківську стріху та ширить цю гниль, яка веде в пропасть знеможеного оселення наших українських гір Карпат. Сотки листів напливають з цього царства сатани до наших сіл, де пишуть — а були й загорілці большевицького безумства, що покинули власні хати, виїхали „за красною долею до большевії“ — а тепер кричать — „о ложці варянки о печеній бандурці батька та рідну неньку навколошки благав би — щоби ще раз вернув до наших золотих гір“.

Хто заручить вкінці, що цю послідню кервавицю, яку вимантовують від несвідомих — на кошта пересилки о позволенні на виїзд та большевицьке горожанство — цих 36 зл. не пропадає в брудних руках цих лемківських покровителів? Взиваємо вас братя лемки женіть тих спасителів з ваших хат на сто вітрів, гузяйте пском цих негідників, що місто стати до помочи в тепе-

рішні тяжкі часи, де ціла природа спрягнулася на наші гірські села — проганяйте цих іродів, які на ганьбу та сором цілої Лемківщини вигодувалися кровю та потом своєї рідні, їхній батько о голоді замлівав в лісі при роботі, щоби сина до школі посылати, а вони тепер на очах цілого світа своїх найближчих в пекло наганяють. Бо не було та немає добра в цім большевицькім пеклі!!

Братя лемки не дайте себе так довго мамонити, вже час прозріти — хто вам добра бажає.

Чоловік без батьківщини

(Спомин з російського полону)

Було це в Карпатах. По коротких боях, наша дивізія зістала розбита З компанії зістало нас всього десять люда. Двох українців, трьох чехів, двох сербів, двох німців і один жидок.

Нас всіх разом забрали москалі в полон. Привели в якесь підгірське село під корчму, де кватиравав їхній старшина. За хвилю вийшов до нас високій бородатий капітан і почав питати німецькою мовою, якої хто національності. Насамперед питає німця, опісля чеха, а згодом підходить до мене та питає по німецьки, що я за один.

Відповідаю по українськи, що я українець.

Він гейби засоромився і питає по московськи:

— А за каво ти воюєш?

— За батьківщину — кажу.

— Ну, харашиб — говорити — і поклепав мене по плечах.

Підійшов до жидка і питає:

— А ти, хто такий?

— Я русський — каже жидок, зі страхом.

— Врьош бісів-син, ти єврей!

Жидок почав присягатися, що він „руський“, що він воює за то що і всі, але москаль не слухав, казав відправити жида подаль корчми, дати йому лопату, щоби викопав яму. Жид зі страху ледви живий; нам всім також зробилось страшно, але боїмся відзвівати.

Жидок, підганяний нагайками, сяк-так випорлав ямку, капітан виймив револьвер і вистрілом в голову вбив жида, а нам веліли його прикладти землею. При тім капітан сказав нам: — „у вас всіх єст отчина, а у нєво нєт, так єму і не нужно било воевать“. Нас девятьох долутили до інших, заладували на поїзд і повезли геть в глубину Росії, на довгу скитальнину.

За оповіданням
Дениса Ільчишина.

Український гріш — в українські руки.

Як берегти здоровля?

(Про гігієну на селі)

По салах, де царить ще темнота й забобони, дуже сумно представляється плекання власного здоровля. Селяни ще часто на випадок поважної недуги звертаються за порадою до знахорів, ворожбітів, цируликів, а не до лікарів.

Тому й не диво, що не знають шанувати своє здоровля та стерегтися тяжких недуг. А чайже легче вистерігатися недуги, як з неї опісля вилічитися. Хто навчиться, що гігієна — це наука про наше здоровля та буде її перестерігати та берегти її вказівки, той омине багато недуг, заощадить багато часу, який мав би витратити на хорування та лишатися грош, які пішли б на лічення.

Першою та найконечнішою потребою для здоровля людини є достаточна скількість свіжого повітря до віддихання. Працюючи в полі, має його селянин подостатком. Тому не дивниця, що люди на селі виглядають далеко здоровіше в літі, як в зимі, хоч працюють літом далеко більше та тяжче й гірше відживаються, як зими.

Звичайно несвідомі люди думают, що повітря може занечищуватися найбільше димом, випарами та різними нечистотами! Однаке найбільше занечищується воздух через видихування людей, бо у видихуванім повітрі находитися трійний газ (двоокис вугеля). Цей газ не має запаху; коли він у надмірній скількості находитися в повітрі, то може навіть спричинити наглу смерть.

Мешкання муситься провітрювати, отже в теплі дні через відчинювання вікон як в день, так і в ніч, а в зимі найменше два рази денно по пів години рано та вечіром (перед спанням). Треба собі затягнити, що від свіжого воздуха ще ніхто ніколи не вмер!

В кожній сільській хаті повинно бути щонайменше дві кімнати. Одна з них повинна бути призначена виключно до спання. Ця кімната мусить бути найбільша та достаточно провітрена, бо в ній чоловік найдовше перебуває без змін. Хата повинна бути чиста, як зеркало. Підлогу стирати мокрою шматою, а що найменше, перед замітанням, скропити підлогу водою. Ніколи не вільно замітати підлоги на сухо. В хатнім поросі находяться мільйони заразків сухіт, дифтерії, інфлюенції, особливо, як мешканці плюють на долівку, чого треба як найбільше вистерігатися. Визбутися цеї поганої навички плюття без-

потрібного, бо через надмірне відлювання слизи ослаблюється організм людський! Чайже не така штука уставити в хаті десь при порозі, в кутку сплювачку.

Не треба позволити, щоби діти повзали по брудній підлозі та впихали рученятами до уст білі заразків. Господині повинні дбати про чистоту та гарний вигляд хати; не будуть дивуватися, чому іхні мужі чи сини воліють висиджувати поза хатою, щоби тільки не сидіти в брудній хаті.

А як мало дбають на селі про достаточне освітлення своїх хат. Вікна по сільських хатах є смішно маленькі, хиба тільки на це, щоб можна виглянути на двір, що діється поза хатою. А „де не доходить світло, там входить лікар“ —каже приповідка! Бо наука вчить, що вікна повинні виносити щонайменше одну шесту частину простору поверхні підлоги.

Соняшні лучі нишать заразки тяжкої хороби — сухіт, соняшне світло дуже корисно впливає на здоровля. Тож ніколи не шкодувати грошей на великі шиби-вікна, бо цей видаток винагородиться здоровлям нашим та наших дітей. Наші хати служать нам не тільки для охорони перед дощем, вітром, студінню, чи спекою, але мають бути **підставою родинного життя**. Може бути найбідніша обстановка хати, однаке як є лад і чистота в середині та знадвору — буде мило — привітно, бо чистота це знамя українського села.

(Дальше буде).

Слідуюче число дістануть тільки ті, що до кінця місяця надішлють передплату. Тому спішіться з висилкою передплати, бо варто мати заплачену напевність до кінця року та діставати точно часопис. Крім цього повідомляємо, що кожного цілорічного передплатника чекає дуже мила несподіванка.

Бузьків у нас щораз меншає. На місцях зимування, де вони відлітають до Африки, гинуть, бо напр., у долині Нілю десятки тисяч цих птахів гине щороку, бо півдневі мешканці борються із саранчою (саранча), а бузьки наївшись отроєної сарани, гинуть. А шкода цих пожиточних птахів.

В місяці серпні, 4 дня в 1687 р. вибрано Івана Мазепу гетьманом українських військ. Знову цього самого дня в місяці серпні, але вже 1914 р. засновано у Львові „Союз Визволення України“. А 15 серпня 1856 року народився найбільший галицько-український поет Іван Франко.

Події з історії України

На бажання наших читачів начинаємо з цим числом вести історичний куток, щоби дати кожному зможу познайомитися з рідною сторінкою. Людина, яка незнає своєї історії, стає рабом, погноєм чужих.

Перший український похід

Київ, столиця великої київської Держави, якого початки, первопочини губляться в легендарних сумерках минулого, існував вже в 8. віці як значний торговельний осередок. Купецькі валки, каравани, що розіїздили відсіля у всіх напрямках світу, потребували військової охорони. Ця охорона, чимдалі тим більше зростала в силу й кінечків не вагалася захопити владу в свої руки. Так повстало українська армія, якої начальники сталися першими українськими володарями. Перший український похід відбувся 860 р. на 200 кораблях і мав о анувати чорноморське побережжя.

Сучасний греський літописець так оповідає про цей похід: „На човнах сиділи воїни, що тримали в руках мечі, погрожували Царгородовій викрикували. Були вони високого росту, русяви, з ясними очима. Значніші по відніми голили бороди й носили довгі вуса; на головах мали довгі чуби (селедці) й п'дголену чуприну. Поверх дротяної строчки (кольчуги) мали вони білі киреї, що защіпалися клямрами на правому рамени. Узброєні б ли воїни в списи, сокири, сагайдаки та гострі, обоюдні мечі. Щити в них були довгі, з низу повужені“.

Цей перший похід українців, що йшов на Чорне Море був першою нашою побідою, був доказом державно-творчого змислу перших наших українських князів, які розуміли, що не може бути України без українського моря.

(Дальше буде)

„ПАЧКИ З ХАРЧАМИ“ В БЕРЕЗІ.

Ендецька „Газета Варшавська“ тої думки, що незалежно від виживлення, видаваного урядом інтернованим, **відокремлені можуть діставати пачки з харчами від родин**, та першою карою за нарушення порядкових приписів тaborу є позбавлення права діставати пачки на деякий час.

ЧИ СПРАВДІ?

Цукор дешевіє. Від 1-го жовтня ц.р. ціна на цукор має бути обніжена з 138 зл. за 100 кг. на 118 зл. В подрібній торговлі коштуватиме кільограм цукру 1.15 зл. Однаке та ціна не є ще точно устійнена, бо в тій справі ведуться ще торги з кар-телями.

Господарські пригадки

Чому треба покладати поле?

Не корова, тільки плуг перший на зжату ниву! такий клич мусить промовити до здорового розсудку рільника-господара. Половина гірського поля стає неурожайною тільки через це, що господар не знає ще досі, які великі користі дає йому скоро та „ранньо“ спокладане поле. В других сторонах наших земель, де живуть наші брати українці, п'дорює, м'лко (плітко) покладає добре гостреним плугом стерніско кожний господар зараз, як лише вижнуть женці-косярі збіжжя; деколи стоять ще рядами полукипки, „марадики“, стіжки на загоні, а поле підоране—спокладане, як кажуть, спочиває. Навпаки набирає воно тоді нової сили — життєздатності — родючої сили, видайності. Першавсе приглушує всяку погань, яка висіялася з різних хопт, забиває різну плісню — яка розпосідається під осінь на рілі, дає можність відсвіжитися різним складникам, які підносять урожай та засилують рілю в родючі частини, підготовляють рілю до життя, до другого року. Як вижнемо корову на стернь, затолочує, місить, тяжкою робить землю.

В долках, які повстають від коровячих ратиць — збирається в часті слоти вода, кидається гниль, гіркне, кисне поле — забиває поживні частини, які находяться в рілі та є потрібні до нового життя. **Хто хоче їсти хліб — той все буде покладати — стерні — та толоки!** Це саме відноситься й до свіжо навезеного обірнику, який розкидають, або лишають у купках на полі. Обірник треба скоро розкинути та **зараз** припокладати! Від коли світ-світом, не було такого вченого, щоби доказував, що краще є лишити розкинений обірник на полі, щоби вилежався. Вилежатися має час погній в долах, обірникових купах й ту треба його втолочувати, підсиляти — підливати гноївкою, замішувати коровою — чи конем — а вивезений та розкинений, як лишається на верхі, випаровує, засушується на сонці — на вітрі — втикають геть всі найкращі складники, як нагромаджений азот та другі хемічні частини, без яких не буде ніколи добрих зборів. Знову припокладаний, приораний погній всякає в рілю, розкладається на дрібні частини, які входять пак через корінчики до клітин ростини та підкормлюють її в часі росту — аж до повного розвою та дозрівання.

— вич.

Ставайте в ряди кооперативи; де сила юдість — там нічо не вдіс ворожа штука.

Зелена паша для тварин

Дотепер ще мало хто знає на Лемківщині, що це таке стернякова управа. Як наші гірські господарі зрозуміють, що за серпом має виїхати в поле плуг і борони, тоді љи наше молошне господарство належно поправиться. На цих вузьких межах, або на різних поріччях пасеться корова, голодує, а доживлювання хоптою чи буряном не дає жадної користі. Також різні трави й зела насесені з ліса тільки шкодять домашнім тваринам. Щоби корова не мусіла голодувати та давала вартісне молоко, треба використати стернянки на підсів. Сумішка гірського вівса з викою сама раз надається на зелену пашу. Господар буде мати потрійну користь, а саме поле справиться, підгодує вартісним кормом корови, буде мати густе — товсте молоко, а вільний час, який дотепер забирало бігання по лісах, та зрубах за травами, треба присвячувати на корисну науку, читати, вчитися, бо ніде правди діти, наші гірські господарства в дуже ще оплаканім находяться стані. А ми мусимо перейти на плянову промислову-поступову господарку, яка веде до щораз кращих вислідів та загального багатства.

Тяжкий хрест

Ваньо Недорайды мав барз недобру жену, писма ани на зуб не знала, ани кус.

Сів си раз проти неділі на загаті, сонце гралося його покудовчими пелехами; але він звісив голову й задумався.

Надійшла його жена Паракса та кричить: А ти старий нездаро, може бісс хоц кури огнав!

— Не можу — гварит Ваньо — бо маю нечистої суміння, бо пришло мі до голови й на віченьки снується, по що я забрав з церкви тот тяжкий хрест?

— Та ідься висповідай і однеси назад тот хрест, то будеш мати спокій!

Зітхнув си тяженько Ваньо й повідат:

— Та, так, так! Я си акуратні і думам, як то зробити; бо добрі біли збитися того тяжкого хреста. Кой то юж ся нияк, а нияк не даст, бо тим тяжким хрестом, то никто інший, лем ти сама!

Вже вислано всім передплатникам „Першу Лемківську Читанку“. Просимо долученими чеками присилати передплату до кінця року та належність за книжочку (30 сот.). На адресах подаємо, хто кілько має ще до вирівнання по кінець цього року.

Що треба знати

Наука брата за океаном

Найголовніше, вітцям і матерям треба знати свої діти виховувати, школу та науку їм давати. Не єден господар ховає свої діти, та недивиться на те, що тим дітям треба знати, як му виростают, жеби тоді діти розуміли, як гарно, чесно жити, та господарити, та другим людям чест віддавати, а головно своїх родичів шанувати, та гарно смерти їх доховувати.

Дуже газдів на Лемківщині не здають собі справи, як виховують собі синів та не думають о тім, що треба би їм дати якесь виховання, та науку, тільки дивляться ці ім добре роснут і ці ім будуть добри міцні хлопи і потрафлят добре другого буком набити, або даяку му пакіст зробити.

Батько сина женит, бо виховав доброго і міцного хлопа. Син оживився та хоче собі юж газдом бити і каже: „Тату запиште мі грунт“, тато отповідат синови: „Ов, сину то щі є Бог і я газда, не ти!“ А син, як видит, же батько не хоче писати грунт, тай бере бука та давай батька по хребті, так що юш батькови отхотілося і сином тішитися і газдом бити дальше. А батько в тойчас плаче чого він ся доховав. Но і когош би ту винувати? Правда треба винувати і сина. Але головніше батька, бо штос собі виховав батьку, тато і маєш.

Но — і чого ж ти тепер тобі батьку, плакати? Хтож тобі в ті справі поможе кой єс сой не знев помочи сам? Не вчіти било сина, бити других, то не бивби і тебе! Не вчіти било сина вітберати чест від других людей, не відберавби він і тепер тобі! От і так наши дакотри лемки знають.

Наколи ми Братья, Лемки, втішни, як наши діти зможут побивати другого, то не вчійте їх побивати букаами, а стараймесь іх вивчивати другого побивати науковими словами та чесними ділами, то втойчас для нас буде дуже краще і корисніше, як зарас є на Лемківщині.

Канада—Торонто Лемко Т. М.

Відповіді Редакції

Вп. Анна Оліяр з Америки пересилає цілорічну передплату для Вп. Михайла Хрущика з Лучок Ягай та для Вп. Теодора Длугоша з Ванівки к. Коросна. Решту зачислено на передплату Вп. А. Оліяр до кінця червня 1935 р. В імені своїх складаємо шире побажання країці долі Вп. Анні Оліяр та просимо приднати нам нових передплатників в Америці.

Вп. Іван Кухта пишете гарно, однаке не можемо помістити, бо таке зараз сконфіскують. Писання Ваші передаємо до архіву. Взоруйтесь на других допибах та багато читайте.

З життя Лемківщини

Як живут в Завадці Рим.

Так само і я був членом Качковського. Тільки не довго, бо я на їх учніки не міг ся годити. Одбивалася забава членська і я брав участь в ній, я виступив з їх читальні, бо я не міг згодитися на таку роботу. Бо я жив поміж своїми товаришами-українцями, то мені недало бачитися жадної крадежі ні жадної нечесності. Мене перестерігали товариші українці, щоби я до читальні Качковського не вступляв, бо там довго не буду і так ся стадо, бож мої товариші мали і мають читальню „Просвіти“. Бо в Просвіті панує правда і згода і я так гадаю, що пропаде вороже зло, правда кривду переможе. Абрамівці українців в Новий Санч описували. А Новий Санч і Криниця то брехня і дурниця і так ся мають члени Качковського, як кури Чорного. А більше вам нехочу описувати, бо такими справами ся бридзю займувати. А тепер мене хотять роздерти, але я Україну не опушту аж до смерті!

Іван Абрамівський
з під Яслиськ.

Село Терстяна коло Дуклі, прозріває

Наше село православне, має 80 нумерів. Люди страшно здемаралізовані, ріжними зайдами, які якраз тепер волочаться по наших лемківських селах, та ширять ріжні єресі. А також починаються ріжні агітації зі сторони москофілів, котрі шукають вчорайшого дня, хотій і не знайдуть його. На щастя в нас вже люди прозрівають і не дадуться туманити ріжними пройдисвітам, котрі сіють кукіль і незгоду помеже лемками. В нас вже є пару свідомих українців, котрі шукають сонця правди, а передовсім мають намір заснувати собі читальню „Просвіти“, котра єдиним ліком буде для них, котрі ще хорують на кацапську хоробу.

З огляду на поборювання місцевого учителя москофіла гасподина Гайди, котрий передовсім старається всіми силами стероризувати українців нашого села. І фактично це є терор. Бо навіть говорив згаданий учитель, що „треба поломити ноги єдному українцові з сусіднього села“, що ніби той українець хоче все зукраїнізувати. На те є свідок Прокіп Баран.

На те ми свідомі українці Терстяни звертаємо увагу господинові Гайді. Не ломити нікому ноги, а своїх пильнувати, щоби ся не погубили, а то задалеко поступають,

і то в небезпечне місце. Просимо не пхати носа до українського проса, колисте єго не сіяли. Лутше пильнуйте своєго весіля. Ще раз кличеме, до вас братія Терстянці, стережіться отих покровителів, котрі називають себе рускими, а вдійснності ними не є.

Пора перестати вірити тим руским патріотам і їх фальшивій агітації, яка не має найменшого успіху, а приносить лиш шкоду, як то самі бачимо.

Они опікуються своїми **кешенями**, щоби були повні, а не вами. Люде не дивіться на темряву, а на світло і покажіть, що ви вже більше не дасте собі голови морочити таким панкам, як господин Гайди. Ви, ніби — „руски“ панкове, будьте задоволені тим, що до цего часу вам ся давало туманити бідний народ і на тім кінци, бо вже скінчилося ваше пануване над нами, лемками. Ми вже знаємо, чому ви нас так довго тримали в темноті, Лемківщина вже скидає тяжкі кайдани темноти і баламути!

Молоді українці.

Таке то водиться по світу

До свідоміших сіл Лемківщини належить село Берестя, пов. Новий Санч. Існує в Бересті читальня „Просвіти“, ще з передвоєнних часів, на жаль мало чинна.

Молодь, головно дівчата зовсім не цікавляться просвітою, тільки строями. Староство не позволило в останніх двох роках ані разу на виставу, мимо кількаразових прохань.

Дня 24. червня цр. відбулися Загальні Збори читальні Просвіти. Нововибраний Виділ читальні творить: о. Володимир Рожко як голова, Сидонія Мончак, заступниця голови, Петро Маслей секретар, Андрій Сквиртнянський бібліотекар, Павло Сквиртнянський касієр. Бажаємо новому Виділови кращих успіхів.

Молодь повинна повторити собі гуртки. Дівчата осібно, а хлопці осібно і просвічуватися, бо книжок читальні має досить. Шкода, що лежать без користі. А є книжки для різного віку, наукового змісту і для розривки. Багато книжок гospодарських, про гігієну і пр.

Село Берестя має кооперативу „Єдність“, яка досить гарно розвивається. Минулого року мала загального обороту 32,822.49 зл. Має власну домівку, збудовану силами членів. Число членів кооперативи виносить 70. Громадяни розуміють ціль кооперативи, дорожать нею. Опінію кооператива має як найкра-

шу. Шкода, що ще не всі Бетесцяни є членами та купують у Кенінавіть такий товар, який є в кооперативі. Власного майна кооперація має 2000 зл.

В р. 1933 виплатила кооперація на культурні ціли 65 зл.: на „Просвіту“, „Рідну Школу“ і Українських Інвалідів. Крім того членам дала товарового звороту на суму 280 зл. Кооп. „Єдність“ є членом „Центросоюзу“, „Сільського Гospодаря“ та „Просвіти“.

На Загальних Зборах 24. червня цр. вибрано нову Управу: о. Володимира Рожка книгоєдцем, Яцка Лабівського справником, Гриця Мончака скарбником, а заступниками Управи: Томка Полянського і Евгена Маслея.

В лютні ц. р. на весіллю у громадян Меренів, весільні гости в хаті зложили з нагоди вінчання жертві на „Рідну Школу“ до рук Клементія Вархоляка, котрий передав зібрані гроші для висилки начальникові громади О. Мончакові.

Лемки осталися без науки рідної мови в школах. Вчаться тільки з Лемківського Букваря (ид. Трохановського), яко предмету, а решту предметів в польській мові. Діти святкують польські й свої свята, чого давніше не було.

Москофіли ширять свого „Лемка“ в той спосіб, що розсилають часопис пачками до „Зажонд Школи“, а ті через учителів поляків і русских через дітвому до хати лемків. Однаке шкода тих грошей на видавництво, бо ніхто не хоче читати, хоч накидують безоплатно.

Лемки потребують проводу.

Майже вже всіх українських учителів попереношено. Від 1. липня цр. перенесено ще Василя Мерену, управителя школи в Богуші до стопницького повіту, хоч ради страху працював у руській кооперації.

Не-Берестяни.

Кому бракує яке число „Нашого Лемка“, пропало в дорозі, або з інших причин не прийшло, просимо рекламиувати, поки старчить запас. Багато наших передплатників пише, що складає всі числа, які при кінці року зішиє окремою книжкою. Так робить кожний розумний та свідомий передплатник, бо „Нашого Лемка“ все треба читати та йти за правою, до якої він веде.

Кожний свідомий українець передплачуює місячник

— „РІДНА МОВА“ —

Передплата 6 зл. річно. 3 зл. піврічно.

Редактує Проф. Др. Іван Огієнко.

Адреса:
Warszawa, ul. Stalowa 25 т. 10.

Поради

Вп. Дмитро Вав. питає, чи всі бактерії є шкідливі?

Відповідь: Про це можна б писати окремі книжки. Сама назва „бактерії“ має погану славу між людьми, бо всі звикли звязувати її з хворобою та смертю і вже якось тяжко уявити їх собі помічниками людини. Проте, вони приносять величезні користі людині, що управляє ростини.

Бактерії є всюди, вони живуть і на суходолі, в повітрі та в морі. Число бактерії паде, як ми будемо проникати глибше в ґрунт. Багато родин цих бактерій вибрали собі житлом ґрунт. Одні сприяють розкладові його на первісні частки, перероблюють їх на їжу для ростин, інші беруть її з величезних запасів у повітрі. Бактерії беруть з воздуха найважнішу частину для росту ростин — азот. Але цей азот мусить бути перероблени у таку форму, щоб використали його ростини для будування свого листу, свого насіння й т. п.

Бібові ростини, як вика, люцерна, горох, біб, конюшина (команіця) мають на корінні гульки. Але довго ніхто не знав, яка з них користь і навіть думали, що то якісь хоробливі нарости. Однак наукова вияснила значення цих гульок (комірок повних азоту). В цих гульках живуть бактерії, корисні для людини своєю роботою. Вони висмоктують з повітря азот, перетворюють в тих наростках-комірках, повертають землі родючість, угноюють ріллю. Наука також доказала, що як риба не буде жити без води, так само ростини неможуть розвиватися без азоту; однак ця частина повітря, яку звемо азотом й яку ми вдихаємо, не може така входити в клітини ростин, тільки бактерії мусуть його перше перетворити, щоб азот став помічним землі та засівам.

З того бачимо, що бактерії підносять родючість наших ґрунтів і збагачують господаря. — вич.

Куріть

тільки українські
паперці і тутки
„КАЛИНА“

Жадайте всюди



ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ: За текстом, серед звич. оголошень: Ціла стор. 300 зол.; пів стор. — 150 зол.; чверть стор. — 75 зол.; одна осьма стор. — 40 зол.. Сторінка має 3 шальти — за 1 мм. на 1-му шальту — 30 сот.. Оголошення в тексті — 45 сот. на 1 сторінці — 60 сот.. Дрібні оголошення за слово 10 сот..

Видавець і відп. ред. ІВАН ТИКТОР.



Посмійтеся юсць

Також кум.

Напілася газдиня палючки без міри в Криниці та з'їдала до хати. По дорозі з'їдалася і з'їдала до рову.

Надбіг пес, почуав та став бабу лизати по гамбі.

— Оле, куме, не цілуйте мя так! Такисте горячи, діждайти, пок ся обатуро.

А кум пес — лип, тай лип язиком по її бороді.

(подав Незнайківський.)

На літніску.

— Вчора, газдине, ви дали нам дуже розводнене молоко.

— Вчора я не винна. Вчора корова за довго на дощі стояла.

— — —

ВЕЛИКА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ

в передплаті

ВИДАННЯ ІВАНА ТИКТОРА виходить щомісячними триаркушевими зшивками, багато ілюстрована, великого формату, обіймати буде понад 600 сторін друку.

Передплата: місячно 1·20 зол., чвертьрічно 3·50 зол., піврічно 6·— зол., річно 12·— зол.

Передплатники, що надішлють передплату цілорічну згори одержать даром тривку мистецьку

обгортку.

Адреса: Новий Час, Львів, Косцюшка 1 а.

**АНОДОВІ БАТЕРІЇ
ДАЙМОН**
НЕЗВИЧАЙНО ДОВГА
ЖИВОТНІСТЬ, ТОМУ
ДЕШЕВІ В УЖИТТЮ

Бляхарська 9. — Тел. 34-76. РЕДАГУС КОЛЕГІЯ.

12 ГОДИН ПРАЦІ ДЕННО

в Березі картуській

Вязні будуть заняті при будові дороги з Берези до Пружан та при будові казарм і корчуванню лісів.

ФІЗИЧНА ПРАЦЯ БУДЕ ТРИВАТИ

12 год. на добу. Правильник говорить ще про дві години денно т. зв. суспільно-державного виховання. Цікаво, що хоч інтерновані мають працювати тяжко аж 12 годин денно, на виживлення одного вязня призначено ледви 28 гр. на день.

— — —

Тато, мама, сини і доньки

Всі тішаться, коли в хаті є

„ФОРТУНИ НОВОЇ“ ЦУКОРКИ Й ПОМАДКИ.

Крамниця — Львів, вул. Руська 20.

Уживаймо лише
**знаменитої
ЦИКОРІЇ „ЛУНА“**
і здорової
**підмінки
КАВИ,, ПРАЖІНЬ“**
виробів української кооперативної фабрики
„СУСПІЛЬНИЙ ПРОМИСЛ“ у ЛЬВОВІ

Платили у Львові, діл. 10. 8. 1934.

ГРОШІ.

1 долар ам.	5·26	—
1 „ канад.	5·19	
1 мільрейс браз.	0·50	
100 чеських корон	21·60	—
100 фр. франків	34·80	35·
1 нім. марка	1·84	

ЗБІЖКА (за 100 кг.)

Овес	13·—
Ячмінь	12·—
Жито	14·50
Пшениця	19·50
Горох пільвий	18·—
Лен	50·—
Сухі гриби за 1 кг.	5·7—

Єдина найліпша

і своєрідна

ПАСТА до взуття

„ЕЛЕГАНТ“

Львів, Кордецького ч. 51.

Тел. 60-04.

КОНСЕРВУЄ ШКІРУ!

Уживайте лише цю пасту!